

Dionisius din Halicarnas a fost un critic literar și istoric grec care a trăit pe la sfârșitul secolului I î.Hr. și începutul secolului I d.Hr., în perioada lui Cezar August. Din anul 30 î.Hr., a trăit la Roma.

Longinus, *On the Sublime*, Cambridge University Press, 1907
© 2019 Institutul European Iași, pentru prezenta ediție în limba română

INSTITUTUL EUROPEAN
Iași, str. Grigore Ghica Vodă nr. 13, O. P. 6, C.P. 1309
www.euroinst.ro; euroedit@hotmail.com

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României **DIONISIU DIN HALICARNAS**

Eseul despre Sublim / Dionisius din Halicarnas; trad., pref., introd. și note de Constantin Balmuș; studiu introd. și notă asupra ed. de Traian Diaconescu. - Iași: Institutul European, 2019

Index

ISBN 978-606-24-0264-8

I. Balmuș, Constantin I. (ed. șt.)

II. Diaconescu, Traian (pref.)

82.09

Reproducerea (parțială sau totală) a prezentei cărți, fără acordul Editurii, constituie infracțiune și se pedepsește în conformitate cu Legea nr. 8/1996.

Printed in ROMANIA

DIONISIUS DIN HALICARNAS

CUPRINS

ESEUL DESPRE SUBLIM

Ediție bilingvă

Traducere, prefată, introducere și note de
CONSTANTIN BALMUŞ,
Membru al Academiei Române

Studiu introductiv și notă asupra ediției de
TRAIAN DIACONESCU

Ediție îngrijită de Constantin Răchită

Cap. I. De ce este posibilă cunoașterea viei sublimului / 69
Cap. II. Progenitorii sufletului nostru sublim / 73
Cap. III. Află preferatul său / 87
Cap. IV. Despre amphițice / 97
Cap. V. Cine sunt / 99
Cap. VI. Iubirea înțelește mai mult decât vorbirea / 109
Cap. VII. Despre înțelegere / 113
Cap. VIII. Despre înțelegere / 117
Cap. IX. Despre înțelegere / 121
Cap. X. Despre înțelegere / 125
Cap. XI. Despre înțelegere / 129
Cap. XII. Despre înțelegere / 133
Cap. XIII. Despre înțelegere / 137
Cap. XIV. Despre înțelegere / 141
Cap. XV. Despre înțelegere / 145
Cap. XVI. Despre înțelegere / 149
Cap. XVII. Despre înțelegere / 153
Cap. XVIII. Despre înțelegere / 157
Cap. XIX. Despre înțelegere / 161
Cap. XX. Despre înțelegere / 165
Cap. XXI. Despre înțelegere / 169
Cap. XXII. Despre înțelegere / 173
Cap. XXIII. Despre înțelegere / 177
Cap. XXIV. Despre înțelegere / 181
Cap. XXV. Despre înțelegere / 185
Cap. XXVI. Despre înțelegere / 189
Cap. XXVII. Despre înțelegere / 193
Cap. XXVIII. Despre înțelegere / 197
Cap. XXIX. Despre înțelegere / 201
Cap. XXX. Despre înțelegere / 205
Cap. XXXI. Despre înțelegere / 209
Cap. XXXII. Despre înțelegere / 213
Cap. XXXIII. Despre înțelegere / 217
Cap. XXXIV. Despre înțelegere / 221
Cap. XXXV. Despre înțelegere / 225
Cap. XXXVI. Despre înțelegere / 229
Cap. XXXVII. Despre înțelegere / 233
Cap. XXXVIII. Despre înțelegere / 237
Cap. XXXIX. Despre înțelegere / 241
Cap. XL. Despre înțelegere / 245
Cap. XLI. Despre înțelegere / 249
Cap. XLII. Despre înțelegere / 253
Cap. XLIII. Despre înțelegere / 257
Cap. XLIV. Despre înțelegere / 261
Cap. XLV. Despre înțelegere / 265
Cap. XLVI. Despre înțelegere / 269
Cap. XLVII. Despre înțelegere / 273
Cap. XLVIII. Despre înțelegere / 277
Cap. XLIX. Despre înțelegere / 281
Cap. L. Despre înțelegere / 285
Cap. LI. Despre înțelegere / 289
Cap. LII. Despre înțelegere / 293
Cap. LIII. Despre înțelegere / 297
Cap. LIV. Despre înțelegere / 301
Cap. LV. Despre înțelegere / 305
Cap. LX. Despre înțelegere / 309
Cap. LXI. Despre înțelegere / 313
Cap. LXII. Despre înțelegere / 317
Cap. LXIII. Despre înțelegere / 321
Cap. LXIV. Despre înțelegere / 325
Cap. LXV. Despre înțelegere / 329
Cap. LXVI. Despre înțelegere / 333
Cap. LXVII. Despre înțelegere / 337
Cap. LXVIII. Despre înțelegere / 341
Cap. LXIX. Despre înțelegere / 345
Cap. LXX. Despre înțelegere / 349
Cap. LXXI. Despre înțelegere / 353
Cap. LXII. Despre înțelegere / 357
Cap. LXIII. Despre înțelegere / 361
Cap. LXIV. Despre înțelegere / 365
Cap. LXV. Despre înțelegere / 369
Cap. LXVI. Despre înțelegere / 373
Cap. LXVII. Despre înțelegere / 377
Cap. LXVIII. Despre înțelegere / 381
Cap. LXIX. Despre înțelegere / 385
Cap. LXX. Despre înțelegere / 389
Cap. LXXI. Despre înțelegere / 393
Cap. LXII. Despre înțelegere / 397
Cap. LXIII. Despre înțelegere / 401
Cap. LXIV. Despre înțelegere / 405
Cap. LXV. Despre înțelegere / 409
Cap. LXVI. Despre înțelegere / 413
Cap. LXVII. Despre înțelegere / 417
Cap. LXVIII. Despre înțelegere / 421
Cap. LXIX. Despre înțelegere / 425
Cap. LXX. Despre înțelegere / 429
Cap. LXXI. Despre înțelegere / 433
Cap. LXII. Despre înțelegere / 437
Cap. LXIII. Despre înțelegere / 441
Cap. LXIV. Despre înțelegere / 445
Cap. LXV. Despre înțelegere / 449
Cap. LXVI. Despre înțelegere / 453
Cap. LXVII. Despre înțelegere / 457
Cap. LXVIII. Despre înțelegere / 461
Cap. LXIX. Despre înțelegere / 465
Cap. LXX. Despre înțelegere / 469
Cap. LXXI. Despre înțelegere / 473
Cap. LXII. Despre înțelegere / 477
Cap. LXIII. Despre înțelegere / 481
Cap. LXIV. Despre înțelegere / 485
Cap. LXV. Despre înțelegere / 489
Cap. LXVI. Despre înțelegere / 493
Cap. LXVII. Despre înțelegere / 497
Cap. LXVIII. Despre înțelegere / 501
Cap. LXIX. Despre înțelegere / 505
Cap. LXX. Despre înțelegere / 509
Cap. LXXI. Despre înțelegere / 513
Cap. LXII. Despre înțelegere / 517
Cap. LXIII. Despre înțelegere / 521
Cap. LXIV. Despre înțelegere / 525
Cap. LXV. Despre înțelegere / 529
Cap. LXVI. Despre înțelegere / 533
Cap. LXVII. Despre înțelegere / 537
Cap. LXVIII. Despre înțelegere / 541
Cap. LXIX. Despre înțelegere / 545
Cap. LXX. Despre înțelegere / 549
Cap. LXXI. Despre înțelegere / 553
Cap. LXII. Despre înțelegere / 557
Cap. LXIII. Despre înțelegere / 561
Cap. LXIV. Despre înțelegere / 565
Cap. LXV. Despre înțelegere / 569
Cap. LXVI. Despre înțelegere / 573
Cap. LXVII. Despre înțelegere / 577
Cap. LXVIII. Despre înțelegere / 581
Cap. LXIX. Despre înțelegere / 585
Cap. LXX. Despre înțelegere / 589
Cap. LXXI. Despre înțelegere / 593
Cap. LXII. Despre înțelegere / 597
Cap. LXIII. Despre înțelegere / 601
Cap. LXIV. Despre înțelegere / 605
Cap. LXV. Despre înțelegere / 609
Cap. LXVI. Despre înțelegere / 613
Cap. LXVII. Despre înțelegere / 617
Cap. LXVIII. Despre înțelegere / 621
Cap. LXIX. Despre înțelegere / 625
Cap. LXX. Despre înțelegere / 629
Cap. LXXI. Despre înțelegere / 633
Cap. LXII. Despre înțelegere / 637
Cap. LXIII. Despre înțelegere / 641
Cap. LXIV. Despre înțelegere / 645
Cap. LXV. Despre înțelegere / 649
Cap. LXVI. Despre înțelegere / 653
Cap. LXVII. Despre înțelegere / 657
Cap. LXVIII. Despre înțelegere / 661
Cap. LXIX. Despre înțelegere / 665
Cap. LXX. Despre înțelegere / 669
Cap. LXXI. Despre înțelegere / 673
Cap. LXII. Despre înțelegere / 677
Cap. LXIII. Despre înțelegere / 681
Cap. LXIV. Despre înțelegere / 685
Cap. LXV. Despre înțelegere / 689
Cap. LXVI. Despre înțelegere / 693
Cap. LXVII. Despre înțelegere / 697
Cap. LXVIII. Despre înțelegere / 701
Cap. LXIX. Despre înțelegere / 705
Cap. LXX. Despre înțelegere / 709
Cap. LXXI. Despre înțelegere / 713
Cap. LXII. Despre înțelegere / 717
Cap. LXIII. Despre înțelegere / 721
Cap. LXIV. Despre înțelegere / 725
Cap. LXV. Despre înțelegere / 729
Cap. LXVI. Despre înțelegere / 733
Cap. LXVII. Despre înțelegere / 737
Cap. LXVIII. Despre înțelegere / 741
Cap. LXIX. Despre înțelegere / 745
Cap. LXX. Despre înțelegere / 749
Cap. LXXI. Despre înțelegere / 753
Cap. LXII. Despre înțelegere / 757
Cap. LXIII. Despre înțelegere / 761
Cap. LXIV. Despre înțelegere / 765
Cap. LXV. Despre înțelegere / 769
Cap. LXVI. Despre înțelegere / 773
Cap. LXVII. Despre înțelegere / 777
Cap. LXVIII. Despre înțelegere / 781
Cap. LXIX. Despre înțelegere / 785
Cap. LXX. Despre înțelegere / 789
Cap. LXXI. Despre înțelegere / 793
Cap. LXII. Despre înțelegere / 797
Cap. LXIII. Despre înțelegere / 801
Cap. LXIV. Despre înțelegere / 805
Cap. LXV. Despre înțelegere / 809
Cap. LXVI. Despre înțelegere / 813
Cap. LXVII. Despre înțelegere / 817
Cap. LXVIII. Despre înțelegere / 821
Cap. LXIX. Despre înțelegere / 825
Cap. LXX. Despre înțelegere / 829
Cap. LXXI. Despre înțelegere / 833
Cap. LXII. Despre înțelegere / 837
Cap. LXIII. Despre înțelegere / 841
Cap. LXIV. Despre înțelegere / 845
Cap. LXV. Despre înțelegere / 849
Cap. LXVI. Despre înțelegere / 853
Cap. LXVII. Despre înțelegere / 857
Cap. LXVIII. Despre înțelegere / 861
Cap. LXIX. Despre înțelegere / 865
Cap. LXX. Despre înțelegere / 869
Cap. LXXI. Despre înțelegere / 873
Cap. LXII. Despre înțelegere / 877
Cap. LXIII. Despre înțelegere / 881
Cap. LXIV. Despre înțelegere / 885
Cap. LXV. Despre înțelegere / 889
Cap. LXVI. Despre înțelegere / 893
Cap. LXVII. Despre înțelegere / 897
Cap. LXVIII. Despre înțelegere / 901
Cap. LXIX. Despre înțelegere / 905
Cap. LXX. Despre înțelegere / 909
Cap. LXXI. Despre înțelegere / 913
Cap. LXII. Despre înțelegere / 917
Cap. LXIII. Despre înțelegere / 921
Cap. LXIV. Despre înțelegere / 925
Cap. LXV. Despre înțelegere / 929
Cap. LXVI. Despre înțelegere / 933
Cap. LXVII. Despre înțelegere / 937
Cap. LXVIII. Despre înțelegere / 941
Cap. LXIX. Despre înțelegere / 945
Cap. LXX. Despre înțelegere / 949
Cap. LXXI. Despre înțelegere / 953
Cap. LXII. Despre înțelegere / 957
Cap. LXIII. Despre înțelegere / 961
Cap. LXIV. Despre înțelegere / 965
Cap. LXV. Despre înțelegere / 969
Cap. LXVI. Despre înțelegere / 973
Cap. LXVII. Despre înțelegere / 977
Cap. LXVIII. Despre înțelegere / 981
Cap. LXIX. Despre înțelegere / 985
Cap. LXX. Despre înțelegere / 989
Cap. LXXI. Despre înțelegere / 993
Cap. LXII. Despre înțelegere / 997
Cap. LXIII. Despre înțelegere / 1001
Cap. LXIV. Despre înțelegere / 1005
Cap. LXV. Despre înțelegere / 1009
Cap. LXVI. Despre înțelegere / 1013
Cap. LXVII. Despre înțelegere / 1017
Cap. LXVIII. Despre înțelegere / 1021
Cap. LXIX. Despre înțelegere / 1025
Cap. LXX. Despre înțelegere / 1029
Cap. LXXI. Despre înțelegere / 1033
Cap. LXII. Despre înțelegere / 1037
Cap. LXIII. Despre înțelegere / 1041
Cap. LXIV. Despre înțelegere / 1045
Cap. LXV. Despre înțelegere / 1049
Cap. LXVI. Despre înțelegere / 1053
Cap. LXVII. Despre înțelegere / 1057
Cap. LXVIII. Despre înțelegere / 1061
Cap. LXIX. Despre înțelegere / 1065
Cap. LXX. Despre înțelegere / 1069
Cap. LXXI. Despre înțelegere / 1073
Cap. LXII. Despre înțelegere / 1077
Cap. LXIII. Despre înțelegere / 1081
Cap. LXIV. Despre înțelegere / 1085
Cap. LXV. Despre înțelegere / 1089
Cap. LXVI. Despre înțelegere / 1093
Cap. LXVII. Despre înțelegere / 1097
Cap. LXVIII. Despre înțelegere / 1101
Cap. LXIX. Despre înțelegere / 1105
Cap. LXX. Despre înțelegere / 1109
Cap. LXXI. Despre înțelegere / 1113
Cap. LXII. Despre înțelegere / 1117
Cap. LXIII. Despre înțelegere / 1121
Cap. LXIV. Despre înțelegere / 1125
Cap. LXV. Despre înțelegere / 1129
Cap. LXVI. Despre înțelegere / 1133
Cap. LXVII. Despre înțelegere / 1137
Cap. LXVIII. Despre înțelegere / 1141
Cap. LXIX. Despre înțelegere / 1145
Cap. LXX. Despre înțelegere / 1149
Cap. LXXI. Despre înțelegere / 1153
Cap. LXII. Despre înțelegere / 1157
Cap. LXIII. Despre înțelegere / 1161
Cap. LXIV. Despre înțelegere / 1165
Cap. LXV. Despre înțelegere / 1169
Cap. LXVI. Despre înțelegere / 1173
Cap. LXVII. Despre înțelegere / 1177
Cap. LXVIII. Despre înțelegere / 1181
Cap. LXIX. Despre înțelegere / 1185
Cap. LXX. Despre înțelegere / 1189
Cap. LXXI. Despre înțelegere / 1193
Cap. LXII. Despre înțelegere / 1197
Cap. LXIII. Despre înțelegere / 1201
Cap. LXIV. Despre înțelegere / 1205
Cap. LXV. Despre înțelegere / 1209
Cap. LXVI. Despre înțelegere / 1213
Cap. LXVII. Despre înțelegere / 1217
Cap. LXVIII. Despre înțelegere / 1221
Cap. LXIX. Despre înțelegere / 1225
Cap. LXX. Despre înțelegere / 1229
Cap. LXXI. Despre înțelegere / 1233
Cap. LXII. Despre înțelegere / 1237
Cap. LXIII. Despre înțelegere / 1241
Cap. LXIV. Despre înțelegere / 1245
Cap. LXV. Despre înțelegere / 1249
Cap. LXVI. Despre înțelegere / 1253
Cap. LXVII. Despre înțelegere / 1257
Cap. LXVIII. Despre înțelegere / 1261
Cap. LXIX. Despre înțelegere / 1265
Cap. LXX. Despre înțelegere / 1269
Cap. LXXI. Despre înțelegere / 1273
Cap. LXII. Despre înțelegere / 1277
Cap. LXIII. Despre înțelegere / 1281
Cap. LXIV. Despre înțelegere / 1285
Cap. LXV. Despre înțelegere / 1289
Cap. LXVI. Despre înțelegere / 1293
Cap. LXVII. Despre înțelegere / 1297
Cap. LXVIII. Despre înțelegere / 1301
Cap. LXIX. Despre înțelegere / 1305
Cap. LXX. Despre înțelegere / 1309
Cap. LXXI. Despre înțelegere / 1313
Cap. LXII. Despre înțelegere / 1317
Cap. LXIII. Despre înțelegere / 1321
Cap. LXIV. Despre înțelegere / 1325
Cap. LXV. Despre înțelegere / 1329
Cap. LXVI. Despre înțelegere / 1333
Cap. LXVII. Despre înțelegere / 1337
Cap. LXVIII. Despre înțelegere / 1341
Cap. LXIX. Despre înțelegere / 1345
Cap. LXX. Despre înțelegere / 1349
Cap. LXXI. Despre înțelegere / 1353
Cap. LXII. Despre înțelegere / 1357
Cap. LXIII. Despre înțelegere / 1361
Cap. LXIV. Despre înțelegere / 1365
Cap. LXV. Despre înțelegere / 1369
Cap. LXVI. Despre înțelegere / 1373
Cap. LXVII. Despre înțelegere / 1377
Cap. LXVIII. Despre înțelegere / 1381
Cap. LXIX. Despre înțelegere / 1385
Cap. LXX. Despre înțelegere / 1389
Cap. LXXI. Despre înțelegere / 1393
Cap. LXII. Despre înțelegere / 1397
Cap. LXIII. Despre înțelegere / 1401
Cap. LXIV. Despre înțelegere / 1405
Cap. LXV. Despre înțelegere / 1409
Cap. LXVI. Despre înțelegere / 1413
Cap. LXVII. Despre înțelegere / 1417
Cap. LXVIII. Despre înțelegere / 1421
Cap. LXIX. Despre înțelegere / 1425
Cap. LXX. Despre înțelegere / 1429
Cap. LXXI. Despre înțelegere / 1433
Cap. LXII. Despre înțelegere / 1437
Cap. LXIII. Despre înțelegere / 1441
Cap. LXIV. Despre înțelegere / 1445
Cap. LXV. Despre înțelegere / 1449
Cap. LXVI. Despre înțelegere / 1453
Cap. LXVII. Despre înțelegere / 1457
Cap. LXVIII. Despre înțelegere / 1461
Cap. LXIX. Despre înțelegere / 1465
Cap. LXX. Despre înțelegere / 1469
Cap. LXXI. Despre înțelegere / 1473
Cap. LXII. Despre înțelegere / 1477
Cap. LXIII. Despre înțelegere / 1481
Cap. LXIV. Despre înțelegere / 1485
Cap. LXV. Despre înțelegere / 1489
Cap. LXVI. Despre înțelegere / 1493
Cap. LXVII. Despre înțelegere / 1497
Cap. LXVIII. Despre înțelegere / 1501
Cap. LXIX. Despre înțelegere / 1505
Cap. LXX. Despre înțelegere / 1509
Cap. LXXI. Despre înțelegere / 1513
Cap. LXII. Despre înțelegere / 1517
Cap. LXIII. Despre înțelegere / 1521
Cap. LXIV. Despre înțelegere / 1525
Cap. LXV. Despre înțelegere / 1529
Cap. LXVI. Despre înțelegere / 1533
Cap. LXVII. Despre înțelegere / 1537
Cap. LXVIII. Despre înțelegere / 1541
Cap. LXIX. Despre înțelegere / 1545
Cap. LXX. Despre înțelegere / 1549
Cap. LXXI. Despre înțelegere / 1553
Cap. LXII. Despre înțelegere / 1557
Cap. LXIII. Despre înțelegere / 1561
Cap. LXIV. Despre înțelegere / 1565
Cap. LXV. Despre înțelegere / 1569
Cap. LXVI. Despre înțelegere / 1573
Cap. LXVII. Despre înțelegere / 1577
Cap. LXVIII. Despre înțelegere / 1581
Cap. LXIX. Despre înțelegere / 1585
Cap. LXX. Despre înțelegere / 1589
Cap. LXXI. Despre înțelegere / 1593
Cap. LXII. Despre înțelegere / 1597
Cap. LXIII. Despre înțelegere / 1601
Cap. LXIV. Despre înțelegere / 1605
Cap. LXV. Despre înțelegere / 1609
Cap. LXVI. Despre înțelegere / 1613
Cap. LXVII. Despre înțelegere / 1617
Cap. LXVIII. Despre înțelegere / 1621
Cap. LXIX. Despre înțelegere / 1625
Cap. LXX. Despre înțelegere / 1629
Cap. LXXI. Despre înțelegere / 1633
Cap. LXII. Despre înțelegere / 1637
Cap. LXIII. Despre înțelegere / 1641
Cap. LXIV. Despre înțelegere / 1645
Cap. LXV. Despre înțelegere / 1649
Cap. LXVI. Despre înțelegere / 1653
Cap. LXVII. Despre înțelegere / 1657
Cap. LXVIII. Despre înțelegere / 1661
Cap. LXIX. Despre înțelegere / 1665
Cap. LXX. Despre înțelegere / 1669
Cap. LXXI. Despre înțelegere / 1673
Cap. LXII. Despre înțelegere / 1677
Cap. LXIII. Despre înțelegere / 1681
Cap. LXIV. Despre înțelegere / 1685
Cap. LXV. Despre înțelegere / 1689
Cap. LXVI. Despre înțelegere / 1693
Cap. LXVII. Despre înțelegere / 1697
Cap. LXVIII. Despre înțelegere / 1701
Cap. LXIX. Despre înțelegere / 1705
Cap. LXX. Despre înțelegere / 1709
Cap. LXXI. Despre înțelegere / 1713
Cap. LXII. Despre înțelegere / 1717
Cap. LXIII. Despre înțelegere / 1721
Cap. LXIV. Despre înțelegere / 1725
Cap. LXV. Despre înțelegere / 1729
Cap. LXVI. Despre înțelegere / 1733
Cap. LXVII. Despre înțelegere / 1737
Cap. LXVIII. Despre înțelegere / 1741
Cap. LXIX. Despre înțelegere / 1745
Cap. LXX. Despre înțelegere / 1749
Cap. LXXI. Despre înțelegere / 1753</

Dilectul său domnul profesor Ionel Balmuș din cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă din București a fost un erudit helenist și filolog grec care a trăit pe la mijlocul secolului I î.Hr. și a începutu secolului I d.Hr., în perioada lui Cesar August. Dacă astăzi Mihai I, s-ar întâlni cu Romanii

Lamia, Chi Ră Nădenește închelați, încrezători (1971) și în 2001 în cadrul Universității București și-a deschis un muzeu.

În 1971, în cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă din București, a fost înființată o secție de Filologie Clasică, unde profesorul Ionel Balmuș a predat în cadrul unei clase de teorie generală și de metodă.

Devenind în 1974 și bibliotecarul Secției de Filologie Clasică, Ionel Balmuș a urmărit să dezvoltă cunoștințele și experiența în cadrul unei secții de teorie generală și de metodă.

În cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă din București, Ionel Balmuș a urmărit să dezvoltă cunoștințele și experiența în cadrul unei secții de teorie generală și de metodă.

În cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă din București, Ionel Balmuș a urmărit să dezvoltă cunoștințele și experiența în cadrul unei secții de teorie generală și de metodă.

În cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă din București, Ionel Balmuș a urmărit să dezvoltă cunoștințele și experiența în cadrul unei secții de teorie generală și de metodă.

În cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă din București, Ionel Balmuș a urmărit să dezvoltă cunoștințele și experiența în cadrul unei secții de teorie generală și de metodă.

În cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă din București, Ionel Balmuș a urmărit să dezvoltă cunoștințele și experiența în cadrul unei secții de teorie generală și de metodă.

În cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă din București, Ionel Balmuș a urmărit să dezvoltă cunoștințele și experiența în cadrul unei secții de teorie generală și de metodă.

În cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă din București, Ionel Balmuș a urmărit să dezvoltă cunoștințele și experiența în cadrul unei secții de teorie generală și de metodă.

În cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă din București, Ionel Balmuș a urmărit să dezvoltă cunoștințele și experiența în cadrul unei secții de teorie generală și de metodă.

CONTENUT

C.I. Balmuș – filolog clasic cu renume european (Traian Diaconescu)	9
Notă asupra ediției	19
Prefață (Constantin Balmuș)	23
Introducere (Constantin Balmuș)	27

CUPRINS

C.I. Balmuș – filolog clasic cu renume european (Traian Diaconescu)	9
Notă asupra ediției	19

DESPRE SUBLIM

Cap. I: Caecilius și sublimul	47
Cap. II: Arta și sublimul	49
Cap. III: Arta ne păzește de greșeli și exagerări	53
Cap. IV: Despre stilul rece	59
Cap. V: Calitățile și defectele au aceeași origine	63
Cap. VI: Caracterele sublimului	65
Cap. VII: Continuare	65
Cap. VIII: Despre cele cinci izvoare ale sublimului	69
Cap. IX: Pregătirea sufletului pentru sublim	73
Cap. X: Arta poetei Safo	87
Cap. XI: Despre amplificare	93
Cap. XII: Continuare	97
Cap. XIII: Despre imitarea marilor scriitori	99
Cap. XIV: Continuare	103
Cap. XV: Despre imagini	105
Cap. XVI: Despre figuri	117

- Cap. XVII: Figurile trebuie susținute de sublim / 121
Cap. XVIII: Despre întrebări / 123
Cap. XIX: Despre asindet / 125
Cap. XX: Despre amestecul figurilor / 127
Cap. XXI: Despre conjuncții / 129
Cap. XXII: Despre hiperbate / 131
Cap. XXIII: Despre schimbarea numărului / 135
Cap. XXIV: Continuare / 137
Cap. XXV: Despre schimbarea timpului la verbe / 139
Cap. XXVI: Despre schimbarea persoanei / 141
Cap. XXVII: Continuare / 143
Cap. XXVIII: Despre perifrază / 147
Cap. XXIX: Continuare / 149
Cap. XXX: Despre alegerea cuvintelor / 151
Cap. XXXI: Continuare / 153
Cap. XXXII: Despre metafore / 155
Cap. XXXIII: Mai mult prețuiește sublimul cu defecte decât mediocritatea fără cusur / 161
Cap. XXXIV: Comparație între Hiperide și Demostene / 165
Cap. XXXV: Omul e făcut să admire tot ce-i mareț / 169
Cap. XXXVI: În părțile sublime greșelile se pot ierta / 171
Cap. XXXVII: Despre comparații și asemănări / 175
Cap. XXXVIII: Despre hiperbole / 175
Cap. XXXIX: Despre așezarea și legarea cuvintelor / 179
Cap. XL: Continuare / 185
Cap. XLI: Despre greșelile de ritm / 189
Cap. XLII: Despre conciziune / 189
Cap. XLIII: Despre cuvinte nepotrivite și josnice / 191
Cap. XLIV: Cauzele decăderii elocvenței / 197

ADDENDA

- Eseul despre Sublim* (D.M. Pippidi) / 207
Profesorul Constantin Balmuș (25 mai 1898-17 iulie 1957) – în amintirile unui fost student (Emilian Popescu) / 215
Constantin Balmuș și retorica antică (Alexandru Călinescu) / 221
Glosar de termeni retorici grecești / 229
Indice de nume proprii / 235

CAPITOLUL I

I

Tὸ μὲν τοῦ Κεκιλίου συγγραμμάτιον, ὁ περὶ ὑψους συνετάξατο, ἀνασκοπουμένοις ἡμῖν ὡς οἰσθα κοινῇ, Ποστούμιε Τερεντιανὲ φίλτατε, ταπεινότερον ἐφάνη τῆς ὅλης ὑποθέσεως καὶ ἥκιστα τῶν καιρίων ἐφαπτόμενον, οὐ πολλήν τε ὀφέλειαν, ἵς μάλιστα δεῖ στοχάζεσθαι τὸν γράφοντα, περιποιοῦν τοῖς ἐντυγχάνουσιν, εἴγ' ἐπὶ πάσης τεχνολογίας δυεῖν ἀπαιτουμένων, προτέρου μὲν τοῦ δεῖξαι, τί τὸ ὑποκείμενον, δευτέρου δὲ τῇ τάξει, τῇ δυνάμει δὲ κυριωτέρου, πᾶς ἀν ἡμῖν αὐτὸ τοῦτο καὶ δὶ ὀν τινῶν μεθόδων κτητὸν γένοιτο, ὅμως οἱ Κεκιλίος, ποιὸν μέν τι ὑπάρχει τὸ ὑψηλόν, διὰ μνημῶν ὄσων ὡς ἀγνοοῦσι πειρᾶται δεικνύναι, τὸ δὲ δὶ ὅτου τρόπου τὰς ἔαυτῶν φύσεις προάγειν ἰσχύοιμεν ἀν εἰς ποσὴν μεγέθους ἐπίδοσιν, οὐκ οἰδ' ὅπως ὡς οὐκ ἀναγκαῖον παρέλιπεν: [2] πλὴν ἵσως τουτοὶ μὲν τὸν ἀνδρα σούχ οὕτως αἰτιᾶσθαι τῶν ἐκλελεψμένων, ὡς αὐτῆς τῆς ἐπινοίας καὶ σπουδῆς ἄξιον ἐπαινεῖν. ἐπεὶ δὲ ἐνεκελεύσω καὶ ἡμᾶς τι περὶ ὑψους πάντως εἰς σὴν ὑπομνηματίσασθαι χάριν, φέρε, εἴ τι δὴ δοκοῦμεν ἀνδράσι πολιτικοῖς τεθεωρηκέναι χρήσιμον, ἐπισκεψώμεθα. αὐτὸς δὲ ἡμῖν, ἐταῖρε, τὰ ἐπὶ μέρους, ὡς πέφυκας καὶ καθήκει, συνεπικρινεῖς ἀληθέστατα: εὖ γὰρ δὴ ὁ ἀποφηνάμενος τι θεοῖς ὅμοιον ἔχομεν, 'εὐεργεσίαν' εἴπας 'καὶ ἀλήθειαν.' [3] γράφων δὲ πρὸς δέ, φίλτατε, τὸν παιδείας ἐπιστήμονα, σχεδὸν

Cercetând împreună, după cum știi, micul tratat pe care Caecilius⁵⁰ l-a compus despre sublim⁵¹, mi-a părut, dragul meu Postumius Terentianus, mai prejos de subiect în general și că nu atinge deloc punctele esențiale, nici nu aduce mult folos cititorilor, lucru la care mai ales trebuie să țintească un scriitor. În orice tratat de artă se cer două lucruri: primul, să arăți care-i subiectul, iar al doilea la rând, dar de fapt cel mai de seamă, cum și prin ce metode s-ar putea dobândi ceea ce căutăm. Totuși Caecilius încearcă să ne lămurească, în nenumărate chipuri, ca unor neștiutori, ce este sublimul, dar, nu știu de ce, a trecut cu vederea, ca peste un lucru fără trebuință, să ne arate în ce chip am putea să ne ridicăm sufletele la o anumită înălțime. [2] Se pare totuși că omul acesta nu-i atât vrednic de mustare pentru cele trecute cu vederea, pe căt e de lăudat pentru gândul ce-a avut și pentru osteneala ce și-a dat. Cum însă m-ai îndemnat să scriu și eu, de dragul tău, un studiu despre sublim, să vedem, poate că am găsit vreo idee folositoare pentru cei ce trebuie să vorbească în public.

Tu însuți, prietene, vei judeca, dimpreună cu mine, particularitățile operei mele, cu cea mai mare sinceritate, după cum e firesc și după cum se cuvine. Bine a spus doar cine-a spus că ceea ce avem deopotrivă cu zeii este binefacerea și adevărul. [3] Scriindu-ți tie, dragul meu, care ai o cultură literară aşa întinsă, aproape

⁵⁰ Caecilius din Kale Akte, retor grec, evreu de origine, a trăit în timpul lui Augustus; vezi „Introducerea”.

⁵¹ Περὶ ὑψους

ἀπῆλλαχμαι καὶ τοῦ διὰ πλειόνων προύποτίθεσθαι, ώς ἀκρότης καὶ ἔξοχή τις λόγων ἐστὶ τὰ ὑψη, καὶ ποιητῶν τε οἱ μέγιστοι καὶ συγγραφέων οὐκ ἄλλοθεν ἡ ἐνθένδε ποθὲν ἐπρώτευσαν καὶ ταῖς ἔαυτῶν περιέβαλον εὐκλείαις τὸν αἰῶνα. [4] οὐ γὰρ εἰς πειθώ τοὺς ἀκροωμένους ἀλλ' εἰς ἔκστασιν ἄγει τὰ ὑπερφυᾶ: πάντη δέ γε σὺν ἐκπλήξει τοῦ πιθανοῦ καὶ τοῦ πρὸς χάριν ἀεὶ κρατεῖ τὸ θαυμάσιον, εἴγε τὸ μὲν πιθανὸν ώς τὰ πολλὰ ἐφ' ἡμῖν, ταῦτα δὲ δυναστείαν καὶ βίαν ἀμαχον προσφέροντα παντὸς ἐπάνω τοῦ ἀκροωμένου καθίσταται. καὶ τὴν μὲν ἐμπειρίαν τῆς εὑρέσεως καὶ τὴν τῶν πραγμάτων τάξιν καὶ οἰκονομίαν οὐκ ἔξ ενὸς οὐδὲ ἐκ δυεῖν, ἐκ δὲ τοῦ ὅλου τῶν λόγων ὕφους μόλις ἐκφαινομένην ὁρῶμεν, ὕψος δέ που καιρίως ἔξενεχθὲν τὰ τε πράγματα δίκην σκηπτοῦ πάντα διεφόρησεν καὶ τὴν τοῦ ἥρτορος εὐθὺς ἀθρόαν ἐνεδείξατο δύναμιν. ταῦτα γὰρ οἶμαι καὶ τὰ παραπλήσια, Τερεντιανὲ ἥδιστε, κὰν αὐτὸς ἐκ πείρας ὑφηγήσαιο.

II

Ἡμῖν δ' ἐκεῖνο διαπορητέον ἐν ἀρχῇ, εἰ ἔστιν ὕψους τις ἡ βάθους τέχνη, ἐπεί τινες ὅλως οἴονται διηπατῆσθαι τοὺς τὰ τοιαῦτα ἄγοντας εἰς τεχνικὰ παραγγέλματα. γεννᾶται γάρ, φησί, τὰ μεγαλοφυῆ καὶ οὐ διδακτὰ παραγίνεται, καὶ μία τέχνη πρὸς αὐτὰ τὸ πεφυκέναι: χείρω τε τὰ φυσικὰ ἔργα, ώς οἴονται, καὶ τῷ παντὶ δειλότερα καθίσταται ταῖς τεχνολογίαις κατασκελετεύομενα.

sunt scutit de a arăta dinainte, mai pe larg, că sublimul constă într-o desăvârșită înăltîme a expresiei. Prin aceasta și nu prin altceva, cei mai mari poeți și prozatori și-au căpătat locul de frunte și s-au acoperit în veci de faimă. [4] De fapt, sublimul nu convinge pe ascultători, ci-i duce în extaz, căci miraculosul, cu uimirea ce trezește, e mai presus întotdeauna de ceea ce-i convingător și plăcut: convingerea depinde de obicei de noi, în timp ce sublimul, adăugând cuvintelor o vigoare și o putere nebiruită, copleșește sufletul oricărui ascultător. Iscusința invențiunii și aşezarea argumentelor și orânduirea lor, noi le vedem că de abia ies la iveală din tot înțelesul discursului, nu din unul sau două lucruri. Sublimul însă, când izbucnește la timpul potrivit, farmă totul ca un trăsnet și arată dintr-o dată toată puterea oratorului. Dar aceste lucruri și altele aproape la fel, după părerea mea, ai putea, bunul meu Terentianus, să le lămurești tu însuți, numai cu experiența ta.

CAPITOLUL II

Mai întâi trebuie să cercetăm dacă există o artă a sublimului sau a pateticului, deoarece unii sunt cu totul de părere că se înșeala acei care reduc astfel de lucruri la niște precepte de artă. Sublimul, zic ei, ia naștere de la sine, nu se învață, și singurul mijloc pentru a ajunge la sublim este să te fi născut cu această înclinare. După credința lor, unele opere, dacă ascultă de regulile din tratate, ajung mai rele, cu totul proaste și uscate ca un schelet.

Respect pentru oameni și cărți

[2] ἐγὼ δὲ ἐλεγχθήσεσθαι τοῦθ' ἔτερως ἔχον φημί, εἰ ἐπισκέψαιτό τις, ὅτι ἡ φύσις, ὥσπερ τὰ πολλὰ ἐν τοῖς παθητικοῖς καὶ διηρμένοις αὐτόνομον, οὕτως οὐκ εἰκαίον τι κάκ παντὸς ἀμέθοδον εἶναι φιλεῖ, καὶ ὅτι αὕτη μὲν πρῶτον τι καὶ ἀρχέτυπον γενέσεως στοιχεῖον ἐπὶ πάντων ὑφέστηκεν, τὰς δὲ ποσότητας καὶ τὸν ἐφ' ἕκαστου καιρούν, ἔτι δὲ τὴν ἀπλανεστάτην ἀσκησίν τε καὶ χρῆσιν ἵκανῃ παρορίσαι καὶ συνενεγκεῖν ἡ μέθοδος, καὶ ὡς ἐπικινδυνότερα, αὐτὰ ἐφ' αὐτῶν δίχα ἐπιστήμης, ἀστήρικτα καὶ ἀνερμάτιστα ἐαθέντα τὰ μεγάλα, ἐπὶ μόνῃ τῇ φορᾷ καὶ ἀμαθεῖ τόλμη λειπόμενα: δεῖ γὰρ αὐτοῖς ὡς κέντρου πολλάκις, οὕτω δὲ καὶ χαλινοῦ. [3] ὅπερ γὰρ ὁ Δημοσθένης ἐπὶ τοῦ κοινοῦ τῶν ἀνθρώπων ἀποφαίνεται βίου, μέγιστον μὲν εἶναι τῶν ἀγαθῶν τὸ εὔτυχεῖν, δεύτερον δὲ καὶ οὐκ ἔλαττον τὸ εὖ βουλεύεσθαι, ὅπερ οἵς ἀν μὴ παρῇ συναναιρεῖ πάντως καὶ θάτερον, τοῦτ' ἀν καὶ ἐπὶ τῶν λόγων εἴποιμεν, ὡς ἡ μὲν φύσις τὴν τῆς εὐτυχίας τάξιν ἐπέχει, ἡ τέχνη δὲ τὴν τῆς εὐβουλίας. τὸ δὲ κυριώτατον, ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ εἶναι τινα τῶν ἐν λόγοις ἐπὶ μόνῃ τῇ φύσει οὐκ ἄλλοθεν ἡμᾶς ἡ παρὰ τῆς τέχνης ἐκμαθεῖν δεῖ. εἰ ταῦθ', ὡς ἔφην, ἐπιλογίσαιτο καθ' ἔαυτὸν ὁ τοῖς χρηστομαθοῦσιν ἐπιτιμῶν, οὐκ ἀν ἔτι, ἐμοὶ δοκεῖ, περιττὴν καὶ ἀχρηστὸν τὴν ἐπὶ τῶν προκειμένων ἡγήσαιτο θεωρίαν...

Desunt duo folia

Eseul despre Sublim

[2] Eu însă spun că acest lucru se va dovedi că stă altfel, dacă se va observa că natura, deși nu-i supusă niciunei legi în părțile sublime și în marile pasiuni, totuși, nu se lasă în voia întâmplării și nu-i cu totul împotriva regulilor. Ea este cel dintâi element și temelia tuturor operelor noastre, dar numai știința poate mărgini și orândui cât și când trebuie să spunem ceva, și ne dă chiar deprinderea și folosința fără greș a sublimului. Și, după cum corăbiile sunt mai primejduite când sunt lăsate-n voia lor, fără niciun meșteșug, fără sprijin și fără greutatea din fund, tot aşa se întâmplă cu sublimul, dacă-i lăsat în voia porfirii și a neștiutoarei îndrăzneli a firii. Sublimul adesea are nevoie de îmboldire, dar și de frâu. [3] Am putea spune despre discursuri ceea ce spune Demostene despre viața oamenilor în general, că cel mai mare bine este norocul, iar al doilea, nu mai puțin însemnat, buna chibzuință care, dacă-i lipsește cuiva, îi ia și pe cel dintâi; anume că natura ține locul norocului, iar arta pe acela al bunei chibzuință. Fapt și mai important însă e că numai arta trebuie să ne învețe care lucruri din discursuri se datorează numai naturii. Dacă, după cum am spus, cine cărțește împotriva celor îndrăgostiți de studiul artei, ar ține seama de acestea, atunci, după părere mea, n-ar mai socoti că-i de prisos și inutil studiul celor expuse aici.

Lipsesc două foi

¹ Grecus din Leontida (Sicilia), vestitor grec (493-373 î.H.)

² Călătorie din Egipt, nepot și elev al lui Arisofon, a lucrat parte la expediția lui Alexandru în Orient și a scris două opere istorice, inspirate grecilor și persanilor.

³ Cleitarchos, autorul maiu istoric al lui Alexandru cel "șânt", scrierile lui sunt mult prețioase.

καὶ καμίνου σχῶσι μάκιστον σέλας.
εἰ γάρ τιν' ἔστιοῦχον ὄψομαι μόνον,
μίαν παρείρας πλεκτάνην χειμάρροον,
στέγην πυρώσω καὶ κατανθρακώσομαι:
νῦν δ' οὐ κέκραγά πω τὸ γενναῖον μέλος.

οὐ τραγικὰ ἔτι ταῦτα, ἀλλὰ παρατράγωδα, αἱ πλεκτάναι, καὶ τὸ πρὸς οὐρανὸν ἐξεμεῖν, καὶ τὸ τὸν Βορέαν αὐλητὴν ποιεῖν, καὶ τὰ ἄλλα ἔξῆς: τεθόλωται γὰρ τῇ φράσει καὶ τεθορύβηται ταῖς φαντασίαις μᾶλλον ἢ δεδείνωται, κὰν ἔκαστον αὐτῶν πρὸς αὐγὰς ἀνασκοπῆς, ἐκ τοῦ φοβεροῦ κατ' ὀλίγον ὑπονοστεῖ πρὸς τὸ εὐκαταφρόνητον. ὅπου δὲν τραγωδίᾳ, πράγματι ὄγκηρῷ φύσει καὶ ἐπιδεχομένῳ στόμφον, ὅμως τὸ παρὸ μέλος οἰδεῖν ἀσύγγνωστον, σχολῇ γ' ἀν οἷμαι λόγοις ἀληθινοῖς ἀρμόσειεν. [2] ταύτῃ καὶ τὰ τοῦ Λεοντίνου Γοργίου γελᾶται γράφοντος Ἐέρξης ὁ τῶν Περσῶν Ζεύς, καὶ Γύνες ἔμψυχοι τάφοι, καὶ τίνα τῶν Καλλισθένους ὄντα οὐχ ὑψηλὰ ἀλλὰ μετέωρα, καὶ ἔτι μᾶλλον τὰ Κλειτάρχου: φλοιώδης γὰρ ἀνήρ καὶ φυσῶν κατὰ τὸν Σοφοκλέα, μικροῖς μὲν αὐλίσκοισι, φορβειᾶς δὲ ἄτερ.

Dacă nu-i folosești

CAPITOLUL III

... și din cuptor să stingă lungile limbi de foc.
Căci dacă pe-unul singur vedea-l voi păzind vatra
Atunci, într-un vârtej de flăcări înlanțuind-o,
Voi da foc casei și-o voi preface în cărbune.
Dar cântu-acesta nobil eu nu l-am cântat încă⁵².

Acesta nu-i stil tragic, ci vorbe umflate: „lanț”, „a vârsa spre cer”, „a face din Boreas un cântăreț din fluier” și celealte, mai degrabă fraze încurcate și zăpăcite de imagini, decât expresii pline de vigoare; și, dacă cercetezi la lumină fiecare din aceste fraze, vezi că din grozavă, încet-încet, ajunge o prostie.

Dacă și-n tragedie, care prin natura sa e opera măreață și îngăduie cuvinte răsunătoare, umflarea⁵³ peste măsură a stilului este o greșală de neiertat, cu atât mai puțin, cred, se potrivește în proza obișnuită. [2] De aceea rândem de Gorgias Leontinul⁵⁴ când scrie: „Xerxe, Zeus al perșilor” și „vulturii, morminte însuflețite”, și de unele expresii ale lui Calistene⁵⁵ care nu-s sublime, ci suspendate-n aer. Si mai mult încă rândem de Cleitarchos⁵⁶, scriitor fără adâncime, care, după vorba lui Sofocle, „suflă cu toată puterea în mici fluierașe”.

⁵² Se pare că aceste versuri au fost luate dintr-o tragedie pierdută a lui Eschil, intitulată *Oreithyia*.

⁵³ τὸ παρὸ μέλος οἰδεῖν.

⁵⁴ Gorgias din Leontinoi (Sicilia), vestit retor grec (483-375 î.Hr.).

⁵⁵ Calistene din Olin, nepot și elev al lui Aristotel, a luat parte la expediția lui Alexandru în Orient și a scris două opere istorice asupra grecilor și perșilor.

⁵⁶ Cleitarchos, autorul unei „Istорii a lui Alexandru cel Mare”, scrisă într-un stil pompos.

La fel e stilul lui Amficrate⁵⁷, Hegesias⁵⁸ și Matris⁵⁹: închipuindu-și adesea că sunt cuprinși de duh divin, în loc să fie cuprinși de furie ca bacantele, cad în copilarii. [3] Se pare însă că, în general, expresia umflată e printre lucrurile de care e cel mai greu să te păzești. În chip firesc, toti acei care năzuiesc după un stil nobil, ferindu-se să nu fie învinovățiti că au un stil fără vlagă și uscat, ajung, nu știu cum, la acest cusur, încrezători în vorba care spune că „a luneca din loc înalt e o nobilă greșeală”. [4] Umflatura buhavă e rea și la corp și în vorbire, căci e înselătoare și ne duce poate la un efect contrar: se zice doar că nimic nu-i mai uscat decât un hidropic.

Stilul umflat vrea să întreacă sublimul, iar stilul pueril⁶⁰, e tot ce poate fi mai opus măreției sublimului, căci e cu totul umil și bicinic și într-adevăr lipsit de orice noblețe. Dar ce-i puerilul? Nu e limpede că e un fel școlăresc de a gândi⁶¹, care, din prea multă căutare, ajunge la răceală? Alunecă în acest fel de stil acei care aleargă după expresia nefirească⁶² și meșteșugită și mai ales după cea plăcută, dar cad în searbăda strălucire⁶³ și în lipsa de gust⁶⁴. [5] În locurile patetice mai e și un al-

⁵⁷ Amfícrate, sofist atenian amintit de Plutarh.

⁵⁸ Hegesias din Magnesia, sofist grec din secolul al III-lea î.Hr., a scris între altele o „Istorie a lui Alexandru cel Mare” în fraze scurte, paralele, subliniate de ritmuri și rime; el a fost creatorul stilului zis „asianic”.

⁵⁹ Matris, sofist teban dintr-o epocă necunoscută.

⁶⁰ τὸ μειρακιῶδες.

⁶¹ συριακικὴ γόνος.

⁶² τὸ περιττὸν καὶ πεποιησύνων

⁶³ τὸ ἡρεπίτον

⁶⁴ τὸ κακόζηλον; *id est mala affectatio* (Quintilian, *Institutio Oratoria* VII, 3, 56).

treilea cusr, numit de Teodor⁶⁵ aprindere⁶⁶ fără rost. E o emoție nepotrivită și zadarnică, atunci când nu trebuie să fii emoționat, sau nemăsurată, acolo unde e nevoie de măsură. Într-adevăr, adeseori unii, ca și cum ar fi beți, sunt mânați spre pasiuni, ce nu se datorează subiectului, ci-s numai ale lor și aduc a școală; de aceea se fac nesuferiți înaintea unor ascultători, care nu sunt deloc mișcăti; lucru firesc, ei aflându-se în extaz în fața unor oameni liniștiți.

Însă despre pasiuni am lăsat să vorbesc în altă parte.

⁶⁵ Teodor din Gadara, fostul profesor al lui Tiberius; vezi „Introducerea”.

⁶⁶ ὁ παρένθυρσος = πάθος ἄκαιρον.